

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/137/2023
Identifikačné číslo spisu: 8700899661
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8700899661.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Obci Studenec, so sídlom v Spišskom Podhradí, Studenec 1, IČO: 00 329 673, proti žalovaným 1/ K. Š., narodenej XX. S. XXXX, zomrelej XX. S. XXXX, naposledy bytom v I. N. I. XX, 2/ O. Š., narodenej XX. R. XXXX, bytom v J., N. XXX/XX, 3/ I. Z., narodenému XX. R. XXXX, bytom v I. N., I. XX, 4/ K. W. U., narodenému XX. K. XXXX, zomrelému XX. R. XXXX, naposledy bytom v I. N., I. H. XXX, 5/ J. I., narodenej XX. R. XXXX, zomrelej XX. S. XXXX, naposledy bytom v I. N., I. XXX, 6/ X. N. D., narodenému X. V. XXXX, bytom v I.Š. N., I. XX, 7/ K.Á. D., narodenej XX. F.Á. XXXX, zomrelej XX. S. XXXX, naposledy bytom v I. N., I. XX, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 8C/21/2000, o dovolaní žalovaného v 6. rade proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 12. mája 2022, č. k. 11Co/17/2021 - 431, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného v 6. rade o d m i e t a.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 8C/21/2000 - 360 z 15. februára 2021 zastavil konanie voči žalovaným v 3. a 5. rade, nepriznal žalobcovi proti žalovaným v 3. a 5. rade náhradu trov konania, pripustil vstup ďalšieho subjektu na strane žalovaného do konania, a to D. L. J., narodeného X. R. XXXX, bytom Š.R. XXX/XX, XXX XX I. N., pripustil zmenu petitu žaloby v znení: „Okresný súd Poprad zrušuje podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaných k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre k. ú. I., parcela C-KN č. 2156/1, ostatná plocha o výmere 6220 m2, parcela C-KN č. 2283, ostatná plocha o výmere 8388 m2, parcela C-KN č. 2303/1, ostatná plocha o výmere 2341 m2, nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX pre k. ú. I., parcela C-KN č. 2156/1, ostatná plocha o výmere 6220 m2, parcela C-KN č. 2283, ostatná plocha o výmere 8388 m2, parcela C-KN č. 2303/1, ostatná plocha o výmere 2341 m2 sa prikazujú do výlučného vlastníctva žalobcu v celosti. Žalobca je povinný žalovaným na náhradu ich spoluvlastníckych podielov zaplatiť sumu podľa veľkosti ich podielov, zistenú z hodnoty predmetných nehnuteľností podľa znaleckého posudku, v súdom určenej lehote. Žalovaní sú povinní nahradiť žalobcovi trovy konania v súdom určenej lehote.“

2. Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo zistenia, že žalobca sa žalobou voči žalovaným (pôvodne voči žalovaným v 1. až 12. rade) doručenu mu 13. januára 2000 domáha zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam - pozemkom zapísaným na LV č. XXX pre k. ú. I.. Žalobca podaním doručeným súdu 6. mája 2016 vzal žalobu voči žalovaným v 3. a 5. rade späť z dôvodu, že ich spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach odkúpil v roku 2001, pričom si neuplatnil voči nim nárok na náhradu trov konania.

3. Proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k. 8C/21/2000 - 360 podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca a to v rozsahu výroku o zastavení konania voči žalovaným v 3. a 5. rade. Podaním zo dňa 4. júna 2021 žalobca späťvzal svoje odvolanie. Vzhľadom na späťvzatie odvolania žalobcom Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 11Co/17/2021 - 431 z 12. mája 2022 odvolacie konanie o odvolaní žalobcu zastavil.

4. Proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k. 8C/21/2000 - 360 v rozsahu výroku o zastavení konania voči žalovaným v 3. a 5. rade, výroku o trovách konania a výroku o pripustení zmeny petitu žaloby podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný v 6. rade. Krajský súd v Prešove po preskúmaní podmienok pre jeho rozhodnutie - prípustnosť odvolania a oprávnenosť osoby na podanie odvolania dospel k záveru, že žalovaný v 6. rade podal odvolanie proti výroku uznesenia o pripustení zmeny petitu žaloby, proti ktorému odvolanie nie je prípustné a proti výrokom uznesenia o zastavení konania voči žalovaným v 3. a 5. rade a výroku o trovách konania, proti ktorým nebol oprávnený podať odvolanie.

5. Proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 11Co/17/2021 - 431 z 12. mája 2022 podal žalovaný v 6. rade dovolanie, ktoré spísal sám a odovzdal na poštovú prepravu dňa 27. júna 2023, dovolanie bolo doručené Okresnému súdu Poprad dňa 29. júna 2023. V podaní uviedol, že právnu stránku dovolania doplní kvalifikovaný právny zástupca určený Centrom právnej pomoci.

6. Súd prvej inštancie výzvou doručenu dňa 29. septembra 2023 vyzval žalovaného v 6. rade, aby v lehote 10 dní odo dňa doručenia výzvy odstránil vady dovolacieho konania v zmysle § 429 Civilného sporového poriadku, a to aby odstránil vadu splnomocnenia na zastupovanie v dovolacom konaní, nakoľko v zmysle § 429 CSP dovolateľ musí byť zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Žalovaný v 6. rade na uvedenú výzvu reagoval tak, že odkázal na svoje dovolanie, v ktorom konštatuje, že žiadosťou zo dňa 15. mája 2023 požiadal o určenie kvalifikovaného právneho zástupcu z radov advokátov vo veci dovolania do Centra právnej pomoci, kancelária Prešov, pričom do dňa doručenia výzvy mu Centrum právnej pomoci nedoručilo žiadne rozhodnutie.

7. Výzvou zo dňa 6. decembra 2023 Najvyšší súd Slovenskej republiky vyzval Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov, aby obratom súdu oznámilo, či v konaní vedenom pod č. KaPO 13121/2023 vo veci žiadosti o poskytnutie právnej pomoci vo veci dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 11Co/17/2021 - 431 z 12. mája 2022, bolo žalovanému v 6. rade, X. N. D., vyhovené a bol mu určený advokát na zastupovanie v dovolacom konaní. Dňa 19. decembra 2023 bola súdu doručená odpoveď, z ktorej vyplýva, že rozhodnutím č. k. KaPO-62267/13121/2023-137995/2023 zo dňa 21. novembra 2023 Centrum rozhodlo o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

9. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej

opravy.

10. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. V zmysle § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona, zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

11. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m.m. napr. IV. ÚS 35/02, a II. ÚS 323/2010, III. ÚS 550/2012). Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky o prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a spĺňalo zákonom vyžadované náležitosti, vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

12. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak

- a) bolo podané oneskorene,
- b) bolo podané neoprávnenou osobou,
- c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné,
- d) nemá náležitosti podľa § 428,
- e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo
- f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

13. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinného od 1. júla 2016 stanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania a vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP), zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo spísané advokátom.

14. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, ak má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

15. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie môže prihliadať na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom (R 39/2019, IV. ÚS 489/2018).

16. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania dovolateľa, vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania, spis bez ďalšieho

predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

17. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, schváleného občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 16. septembra 2020 na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (R 39/2020).

18. Dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal dovolací súd tiež v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/10/2018, 4Cdo/160/2017 a 9Cdo/218/2020. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľovi, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelym patrí právo“, predložil v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

19. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania, vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. Jediná (výnimočná) procesná situácia, kedy súd poskytne dovolateľovi dodatočnú lehotu na odstránenie väd, sa týka výlučne vady podľa § 429 ods. 1 CSP, a to len za predpokladu absencie, resp. nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom; o čo ale v prejednávanej veci nešlo. Opačný záver, podľa ktorého, ak by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (v podstate až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom), je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania upravený Civilným sporovým poriadkom (porov. § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

20. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP). Dovolateľ podal proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 11Co/17/2021 - 431 z 12. mája 2022 včas dovolanie, ktoré odovzdal na poštovú prepravu dňa 27. júna 2023. Predmetné dovolanie nespísal advokát a pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom a ani nepreukázal, že sám má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 468 CSP), hoci bol o tejto povinnosti riadne poučený v odvolacom konaní. Pokiaľ dovolateľ podá dovolanie sám, je nutné, aby pre splnenie požiadavky spísania dovolania advokátom v zmysle § 429 ods. 1 CSP, advokát dovolateľa podanie nahradil alebo doplnil vlastným podaním, a to v lehote na podanie dovolania, v inom prípade tento nedostatok už nie je možno odstrániť. Dovolací súd z tohto dôvodu uzatvára, že nebola splnená osobitná podmienka prípustnosti dovolania stanovená v § 429 ods. 1 CSP o povinnosti spísania dovolania advokátom, pričom sa nejedná o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 písm. a) CSP.

21. Pokiaľ dovolateľ podal dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. nedostatky do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania neodstránil (a nejedná sa o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 CSP), podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené, a tak vznikol právny následok spočívajúci v neprípustnosti dovolania, tak z tohto dôvodu bolo potrebné dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné v zmysle § 447 písm. e) CSP. Na okraj veci dovolací súd poukazuje na to, že pokiaľ dovolateľ aj žiadal, aby mu bol určený advokát prostredníctvom Centra právnej pomoci, tak ako už súd vyššie uvádzal, jeho žiadosti zo strany Centra právnej pomoci nebolo vyhovené.

22. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov dovolací súd nemal možnosť vykonať meritórny dovolací prieskum napadnutého uznesenia a dovolanie vecne prejednať.

23. O náhrade trov dovolacieho konania, dovolací súd rozhodol pri aplikácii ustanovenia § 451 ods. 3 veta druhá CSP.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.